

ЛЕКЦІЯ 1

Додаток 1

Класифікація запасів на рахунках (субрахунках) бухгалтерського обліку

Рахунок (субрахунок) бухгалтерського обліку	Зміст рахунка (субрахунку)
Виробничі запаси (рахунок 20)*	
<i>* Рахунок призначений для узагальнення інформації про запаси сировини і матеріалів (у тому числі тих, які перебувають у дорозі та в переробці), будівельних матеріалів, запасних частин, матеріалів сільськогосподарського призначення, палива, тари і тарних матеріалів, відходів основного виробництва, що належать підприємству.</i>	
201 «Сировина й матеріали»	На цьому субрахунку відображають наявність і рух сировини й основних матеріалів, які входять до складу продукції, що виробляється, або є необхідними компонентами при її виробництві. Тут же відображають допоміжні матеріали, які використовуються при виробництві продукції або для господарських потреб, технічних цілей і сприяння у виробничому процесі. Підприємства, що заготовляють сільгосппродукцію для переробки, також відображають на цьому субрахунку її вартість. Підприємства будівельного підприємства ведуть тут облік основних матеріалів, які використовуються при здійсненні будівельно-монтажних і ремонтних робіт
202 «Купівельні напівфабрикати та комплектуючі вироби»	На цьому субрахунку відображають наявність і рух покупних напівфабрикатів, готових комплектуючих виробів, що придбані для комплектування продукції, яка випускається, і потребують додаткових витрат праці для їх обробки або збирання. На цьому ж субрахунку науково-дослідні та конструкторські організації відображають придбані ними комплектуючі вироби для проведення наукових (експериментальних) робіт, спеціальне обладнання й інструменти, пристрої та інші прилади. Вироби, придбані для комплектації готової продукції, вартість яких не включається до собівартості продукції підприємства, відображають на рахунку 28 «Товари»

Рахунок (субрахунок) бухгалтерського обліку	Зміст рахунка (субрахунку)
203 «Паливо»	Тут обліковують наявність і рух палива (нафтопродуктів, твердого палива, мастильних матеріалів), яке отримується або заготовлюється для технологічних потреб виробництва, експлуатації транспортних засобів, а також для виробництва енергії та опалення будівель. Крім того, на цьому субрахунку обліковують оплачені талони на нафтопродукти і газ
204 «Тара й тарні матеріали»	Тут відображають наявність і рух усіх видів тари (крім тари, що використовується як господарський інвентар), а також матеріалів та деталей, які використовуються для виготовлення тари та її ремонту (деталі для збирання ящиків, бочкова клепка тощо)
205 «Будівельні матеріали»	На цьому субрахунку підприємства-забудовники відображають рух будматеріалів, конструкцій і деталей, обладнання та комплектуючих виробів, що підлягають монтажу, та інших матеріальних цінностей, необхідних для виконання будівельно-монтажних робіт, виготовлення будівельних деталей і конструкцій
206 «Матеріали, передані в переробку»	На цьому субрахунку обліковують матеріали, які передані в переробку на сторону та які надалі включаються до складу собівартості отриманих з них виробів. Аналітичний облік матеріалів, переданих у переробку, ведуть у розрізі, який забезпечує інформацію про підприємства-переробники і контроль за операціями з переробки та відповідними витратами
207 «Запасні частини»	Тут ведуть облік придбаних або виготовлених запасних частин, готових деталей, вузлів, агрегатів, які використовуються для проведення ремонтів, заміни зношених частин машин, обладнання, транспортних засобів, інструменту, а також автомобільних шин у запасі й обороті. Тут же ведуть облік обмінного фонду повнокомплектних машин, устаткування, двигунів, вузлів, агрегатів, що створюються в ремонтних підрозділах підприємств або на ремонтних підприємствах. Аналітичний облік запасних частин ведуть за місцями зберігання й однорідними групами (механічна група, електрична група тощо). Аналітичний облік машин, обладнання, двигунів, вузлів та агрегатів обмінного фонду ведуть за групами: — придатні до експлуатації (нові та відновлені); — що підлягають відновленню (на складі); — що є в ремонті

Рахунок (субрахунок) бухгалтерського обліку	Зміст рахунка (субрахунку)
208 «Матеріали сільськогосподарського призначення»	На цьому субрахунку обліковують мінеральні добрива, отрутохімікати для боротьби зі шкідниками і хворобами сільгоспкультур, біопрепарати, медикаменти, хімікати, які використовуються для боротьби з хворобами сільськогосподарських тварин. Тут також відображають саджанці, насіння та корми (покупні та власного вирощування), які використовуються для висадки, посіву та відгодівлі тварин у господарстві
209 «Інші матеріали»	На цьому субрахунку обліковують бланки суворого обліку (за вартістю придбання), відходи виробництва (обрубки, обрізки, стружку тощо), невиправний брак, матеріальні цінності, одержані від ліквідації основних засобів, які не можуть бути використані як матеріали, паливо або запасні частини на цьому підприємстві (металобрухт, утиль), зношені шини тощо
Поточні біологічні активи (рахунок 21)*	
<i>* Рахунок призначений для обліку й узагальнення інформації про поточні біологічні активи тваринництва (зокрема, тварини, які перебувають на вирощуванні та відгодівлі, птиця, звірі, кролики, сім'ї бджіл, а також худоба, вибракowana з основного стада і реалізована без ставлення на відгодівлю, тварини, прийняті від населення для реалізації) та рослинництва, які оцінюються за справедливою вартістю (зокрема, зернові, технічні, овочеві та інші культури).</i>	
211 «Поточні біологічні активи рослинництва, які оцінені за справедливою вартістю»	На цьому субрахунку ведуть облік наявності та руху поточних біологічних активів рослинництва, які оцінені за справедливою вартістю, зменшеною на очікувані витрати на місці продажу згідно з <u>НП(С)БО 30</u> . Аналітичний облік ведуть за видами (культурами) поточних біологічних активів рослинництва (посіви зернових, технічних, овочевих тощо)
212 «Поточні біологічні активи тваринництва, які оцінені за справедливою вартістю»	Тут ведуть облік наявності та руху поточних біологічних активів тваринництва, які оцінені за справедливою вартістю, зменшеною на очікувані витрати на місці продажу згідно з <u>НП(С)БО 30</u> . Аналітичний облік ведуть за видами (групами) поточних активів тваринництва (молодняк тварин на вирощуванні, тварини на відгодівлі, птиця, звірі, кролі, сім'ї бджіл, доросла худоба, вибракowana з основного стада, тощо)

Рахунок (субрахунок) бухгалтерського обліку	Зміст рахунка (субрахунку)
213 «Поточні біологічні активи тваринництва, які оцінені за первісною вартістю»	На цьому субрахунку ведуть облік наявності та руху поточних біологічних активів тваринництва, оцінка яких здійснена згідно з НП(С)БО 9 . Аналітичний облік ведуть за видами (групами) поточних біологічних активів тваринництва
Малоцінні та швидкозношувані предмети (рахунок 22)	
22 «Малоцінні та швидкозношувані предмети»	Рахунок призначений для обліку й узагальнення інформації про МШП, які належать підприємству і перебувають у складі запасів. При цьому до МШП належать предмети, які використовуються не більше одного року або нормального операційного циклу, якщо він перевищує один рік, зокрема: інструменти, господарський інвентар, спеціальне оснащення, спецодяг тощо. Аналітичний облік МШП ведуть за видами предметів по однорідних групах, установлених виходячи з потреб підприємства
Виробництво (рахунок 23)	
23 «Виробництво»	Рахунок слугує для узагальнення інформації про витрати на виробництво продукції (робіт, послуг). Тут відображають прямі виробничі та розподілені загальновиробничі витрати, а також втрати від браку продукції (робіт, послуг) з технологічних причин. Аналітичний облік ведуть за видами виробництв, статтями витрат і видами або групами продукції, що виробляється
Брак у виробництві (рахунок 24)	
24 «Брак у виробництві»	Рахунок призначений для обліку й узагальнення інформації про продукцію, напівфабрикати, деталі, вузли та роботи, які не відповідають за своєю якістю встановленим стандартам або технічним умовам і не можуть бути використані за своїм прямим призначенням або можуть використовуватися тільки після додаткових витрат на виправлення. Аналітичний облік ведуть за видами виробництва

Рахунок (субрахунок) бухгалтерського обліку	Зміст рахунка (субрахунку)
Напівфабрикати (рахунок 25)	
25 «Напівфабрикати»	Рахунок призначений для обліку й узагальнення інформації про напівфабрикати власного виробництва. Облік напівфабрикатів власного виробництва на окремому рахунку ведуть підприємства, на яких напівфабрикати, крім використання у виробництві, реалізують на сторону як готову продукцію. Нагадаємо: до напівфабрикатів належить продукція, яка не пройшла всіх установлених технологічним процесом стадій виробництва і потребує доопрацювання або укомплектування (чавун передільний у чорній металургії, сира гума і клей у гумовій промисловості, сірчана кислота на азотно-туковому комбінаті хімічної промисловості, солод у пивоварній промисловості тощо). Аналітичний облік ведуть за видами напівфабрикатів, визначеними виходячи з потреб підприємства
Готова продукція (рахунок 26)	
26 «Готова продукція»	Призначення цього рахунка — узагальнення інформації про готову продукцію підприємства. При цьому готовою визнається продукція, обробка якої закінчена та яка пройшла випробування, приймання, укомплектування згідно з умовами договорів із замовниками та відповідає технічним умовам і стандартам. Аналітичний облік ведуть за видами готової продукції

Рахунок (субрахунок) бухгалтерського обліку	Зміст рахунка (субрахунку)
Продукція сільськогосподарського виробництва (рахунок 27)	
27 «Продукція сільськогосподарського виробництва»	Рахунок слугує для обліку й узагальнення інформації про сільськогосподарську продукцію, а саме про: — продукцію, одержану від власних рослинницьких, тваринницьких і промислових підрозділів підприємства та призначену для продажу на сторону та для іншого невиробничого споживання (видачі та продажу працівникам, передачі до їдалень, дитячих садків тощо); — продукцію, призначену для споживання у тваринницьких підрозділах як корми або для виробництва кормів у кормоцехах; — продукцію, вирощену для годівлі худоби (зелена маса, корм, плоди тощо); — побічну продукцію та відходи, одержані при доведенні товарної продукції та насіння до належних кондицій; — насіння та посадковий матеріал, включаючи саджанці, призначені для закладання та ремонту власних насаджень тощо. Аналітичний облік ведуть за видами продукції сільськогосподарського виробництва
Товари (рахунок 28)*	
<i>* На цьому рахунку ведуть облік товарно-матеріальних цінностей (далі — ТМЦ), що надійшли на підприємство з метою продажу. Його використовують переважно збутові, торгові та заготівельні підприємства, а також підприємства громадського харчування. На промислових та інших виробничих підприємствах рахунок 28 «Товари» застосовують:</i> — для обліку будь-яких виробів, матеріалів, продуктів, спеціально придбаних для продажу; — у тих випадках, коли вартість матеріальних цінностей, придбаних для комплектування, не включається до собівартості готової продукції, що виробляється на цьому підприємстві, а підлягає відшкодуванню покупцями окремо. <i>Постачальницькі, збутові, торгові підприємства й організації тут також ведуть облік покупної тари і тари власного виробництва, крім інвентарної тари, яка слугує для виробничих або господарських потреб (її облік ведуть на рахунку 11 «Інші необоротні матеріальні активи» або на рахунку 20 «Виробничі запаси»).</i>	
281 «Товари на складі»	На цьому субрахунку ведуть облік руху та наявності товарних запасів, що знаходяться на оптових і розподільчих базах, складах, в овочесховищах, морозильниках тощо

Рахунок (субрахунок) бухгалтерського обліку	Зміст рахунка (субрахунку)
282 «Товари в торгівлі»	Тут ведуть облік руху і наявності товарів, що знаходяться на підприємствах роздрібної торгівлі (у магазинах, ятках, кіосках, у буфетах підприємств громадського харчування тощо)
283 «Товари на комісії»	На цьому субрахунку ведуть облік товарів, переданих на комісію за договорами комісії та іншими цивільно-правовими договорами, які не передбачають переходу права власності на ці товари до їх продажу (наприклад, за договорами доручення). Аналітичний облік ведуть за видами товарів та комісіонерами
284 «Тара під товарами»	Тут ведуть облік наявності та руху тари під товарами і порожньої тари. Торгові підприємства можуть вести облік тари за середніми обліковими цінами, які встановлюються керівництвом підприємства за видами (групами) тари та цінами на тару. Різницю між цінами придбання і середніми обліковими цінами на тару відносять на субрахунок 285 «Торгова націнка»
285 «Торгова націнка»	На цьому субрахунку підприємства роздрібної торгівлі при веденні обліку товарів за продажними цінами відображають торгову націнку на товари, тобто різницю між покупною та продажною (роздрібною) вартістю товарів. Залишок торгової націнки відображають за кредитом цього субрахунку. При цьому у звітність включається згорнуте сальдо субрахунків 282 (284) та 285
286 «Необоротні активи та групи вибуття, утримувані для продажу»	Тут ведуть облік наявності та руху необоротних активів і груп вибуття, які визнаються утримуваними для продажу відповідно до НП(С)БО 27